

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy óra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — — — 10-20

Hegyeshalmi kereskedelmi programja

A nemzetgyűlés ülése

Budapest, máj. 11. A nemzetgyűlés mai ülését Rakovszky István elnök fel 11-kor nyitotta meg.

Az elnöki bejelentések után folytatják a költségvetés tárgyalását.

Hegyeshalmi Lajos kereskedelmi miniszter hosszabb beszédben válaszolt a kormány kereskedelmi politikájára vonatkozóan elhangzott felszólalásokra. A kormány nem követ kereskedelemellenes politikát, a kormány a kiviteli engedélyek megadásánál sohasem vizsgálta, hogy az engedélyt kérő milyen válláshoz vagy fajhoz tartozik. Nagy baj, hogy a menekültek most már 2200 vagont foglalnak el.

A cenzurát nem én tartom fenn, hanem az arra hivatott szervek. Szükség van a cenzurára. Láttam a cenzurának egy nap alatt vizsgatartott anyagát és ha képviselőtársaim is látták volna, meggyőződhetek volna arról, hogy a postai cenzura igen fontos és szükséges, de még fontosabb a távirati cenzura és bizonyos mértékben a telefoncenzurát is fenn kell tartani. Szerényi azt mondta, hogy azelőtt titkos rendelet intézkedett a postacenzuráról, most pedig a cenzurát intézménnyé tettük. A rendelet azelőtt sem volt titkos, mert a teljes nyilvánosság előtt jelent meg. Egyébként bejelentem, hogy lényeges könnyítéseket tettünk a cenzurán. A távirati forgalomban ezentul csak egy cenzura lesz és elkövetünk mindent, hogy a távirati cenzura bénítóan ne hasson a forgalomra. A telefonnál csak ott tartjuk fenn a cenzurát, ahol a cenzura multhatatlanul szükséges.

Szilágyi Lajos: Például Beniczky Odön, Szmracsányi György és Szilágyi Lajos telefonjánál!

Bródy Ernő: Ki gyakorolja tulajdonképpen a telefoncenzurát?

Hegyeshalmi Lajos: A telefoncenzurát a katonaság gyakorolja, de mielőtt elérkezik az ideje, meg fogja szüntetni.

A szabadforgalom álláspontján vaggok, amely egyébként az egész kormány álláspontja. Bizonyos relációkat kell fentartani a szabadforgalmat illetően, de ezt is minél hamarabb meg fogjuk szüntetni. Legközelebb betérjesztem a tisztességtelen versenyre vonatkozó törvényjavaslatot, amely most van az igazságügyminiszteri üléseken.

Rátér azokra a kifogásokra, melyeket egyes felszólalók az árvizsgálóbizottság ellen felhoztak. Az árvizsgálóbizottság sokszor nem áll feladata magaslatán, sőt némelykor az árák emelését épen az árvizsgáló bizottság okozta. At fogom szervezni az árvizsgáló bizottságot. Elnöki táncsot szervezek, amelyben a kereskedelmi és iparkamara ki-

küldöttei és a fogyasztók is részt fognak venni. Engedélyt fogok adni új vásárok megtartására és gondoskodni fogok egységes új védjegy-törvényről.

Ami a külkereskedelmet illeti, a magunk részéről mindent elkövetünk az átmeneti kereskedelem megkönnyítésére. A közszükségleti és élelmi cikkek kivételével a kereskedelmi forgalom minden részében meg akarjuk szüntetni a kiviteli tilalmat. Erre vonatkozóan egyébként a legközelebbi napokban új kormányrendelet jelenik meg a kiviteli tilalomról. Az új helyzetnek megfelelő vám-tarifá kidolgozása most folyik. Az ipar súlyos helyzetét a nyugatról jövő olcsósági hullám és a valuta emelkedése okozta, a vámtételek szabályozására vonatkozólag ennek következtében legközelebb új kormányrendelet jelenik meg. Az ipartörvény módosításáról szóló törvényjavaslatot még e hó folyamán benyújtja. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

Sürgősség és határozat-keptelenség

Elnök bejelenti, hogy 72 képviselő a sürgősség kimondását kérte a költségvetés tárgyalására. Az indítványról holnap szavaznak.

Szünet után Kenéz Béla veszi át az elnöklést. A teremben csak az ellenzék tagjai és még néhány más képviselő van jelen, a pad-sorok üresek.

Szilágyi Lajos határozatképtelenség megállapítását kéri.

Balla Aladár hangosan kiáltja: Sürgősséget tudnak kérni, de az ülésre nem járnak!

Elnök rendreutasítja Ballát, majd megállapítja, hogy 40-nél kevesebb képviselő van jelen, így a tanácskozást nem folytat-hatják.

Karafiáth Jenő (az ellenzék felé): Ez obstrukció!

Balla Aladár és Rassay Károly hevesen válaszolnak: Nyolc óras üléseket tudok kérni, de az ülésen megjelenni nem tudok!

A miskolci ügyész vádbeszéde

Elnök az ülést felfüggeszti. Szünet után Rassay Károly interpellál a miskolci kir. ügyésznek Kerekes Mihály bűnpörében tanúsított magatartása ügyében. A miskolci kir. ügyész vádbeszédeben kijelentette, hogy elismeri, hogy Kerekes a proletárdiktatura alatt derekasan viselkedett, ezt azonban csak aljas számításból tette, mert mint paraszt származású ember a proletárok diktatúrája helyett a parasztságot diktatúráját akarja.

Balla Aladár: Na kiszagzák, ehhez mit szölköztek?

Csontos Imre: Külépünk a pártkól, ha ezt nem orvosolják!

Rassay Károly: A kir. ügyész azt mondta még vádbeszédeben, hogy ha a parlament csupa olyan intelligens emberből áll, mint Kerekes, akkor a parlamentet fel kell robbantani, hogy ott kő követ ne maradjon.

Drexler Emőd: Lehetetlen, hogy királyi ügyész ilyet mondjon!

Rassay Károly: Az ügyésznek ezt a beszédét gyorsirással jegygyezték le. Interpellációjában kérdezi az igazságügyminisztert:

hajlandó-e ezeket a visszas állapotokat megszüntetni és megtorlásról gondoskodni a királyi ügyésszel szemben.

Az interpellációt kiadják az igazságügyminiszternek.

Kerekes Mihály a köztisztviselők gazdasági szervezkedése, Csizmadia Sándor a munkásszervezetek működése ügyében terjesztett elő interpellációt.

Az ülés délután 3 órakor ért véget.

A német birodalmi gyűlés elfogadta az entente ultimátumát 221 szavazattal 175 ellen

Berlin, május 11. Ebert elnök tegnap kinevezte d. Wirth eddigi birodalmi pénzügyminisztert kancellárnak, aki rögtön megalakította az új kormányt és ideiglenesen vállalta a külügyminiszterséget is.

Tegnap este 8 órakor nyílt meg a birodalmi gyűlés történelmi nevezetességű ülése, melyen az új kormány bemutatkozott és kérte a birodalmi gyűlést, hogy hosszabb vita nélkül határozzon az entente-ultimátum elfogadásáról, vagy elutasításáról, mert a hat napos ultimátum szerdán lejár. Bejelentette Wirth azt is, hogy az új kormány elfogadta az ultimátumot.

Három óras vita után, melyben a pártok vezetői röviden jelezték pártjaik álláspontját, megkezdődött a szavazás, amely éjfél után ért véget. 397 szavazatot adtak le, 221 szavazatot felhatalmazta a birodalmi kormányt az entente követeléseinek elfogadására, 175 képviselő az ultimátum elutasítására szavazott, 1 képviselő üres lapot adott be. A többség a szociáldemokraták és a centrum tagjaiból

került ki, a német néppárt és a német nemzeti párt az ultimátum elutasítására szavazott.

A felsősziléziai fegyverszünet

Märisch-Ostrian, május 11. Az Opelnben székelő szövetségi népszavazási bizottság és Korfanty között kedvezően befejeződtek a tárgyalások és létrejött a fegyverszünet. A felkelő lengyelek egy kijelölendő demarkációs vonalra vonulnak vissza és ott várják be a végleges döntést Felsőszilézia határaitól. Ezen a vonalon belül van a felsősziléziai iparvidék.

Krakó, május 11. A Naprzod jelenti Varsóból: A fegyverszüneti egyezmény értelmében a lengyel felkelő sereg arra a vonulatra vonul vissza, mely az Odera balpartján vezet a lengyel határig. Gross-Trelitz a kezükben marad, ellenben Guttentag és Olesau helységeket kiüritik. Korfanty rögtön intézkedett, hogy a lengyel felkelők szüntessék be a mozgalmat és vonuljanak vissza.

Vázsonyi Vilmos holnap beszél

A kiszagzák elégedetlenek Ráday nyilatkozatával

Budapest, május 11. A nemzetgyűlés folyosóján az érdeklődés Ráday Gedeon gróf belügyminiszter ma reggel napvilágot látott terjedelmes nyilatkozata felé fordult. A belügyminiszter nyilatkozata végén a sajtót teszi felelőssé különféle híresztelések szétszórásáért. A folyosón a kiszagzák képviselők rámutattak arra, hogy a sajtó csak regisztrál egyes mozgalmakat, amelyek a pártokban tényleg meg vannak és amelyek Ráday mai nyilatkozatával sem pihentek el.

Főképpen nem tartják kielégítőnek a nyilatkozatnak a főispáni kinevezésekre vonatkozó részét, amely szerint Ráday érdeklődni fog ugyan a pártok óhajai iránt, azonban a kérdést eldönti az, hogy a főispánok nem a pártok, hanem a kormány exponensei.

Meglepetésként hat a belügy-

miniszternek az internálási rendelet dolgában tanúsított kemény állásfoglalása, mert Zákány Gyula, aki a kérdést a Házban felvetette, úgy informálta a képviselőket, hogy neki a belügyminiszter annak a korszertűlten intézménynek a felszámolására tett ígéretet.

A kiszagzákknak holnap este értekezlete lesz és azon ezek a kérdések alkalmasint szóba kerülnek, valamint a Forgács-féle ív is, amelynek aláírói az internálások és a zalaegerszegi tábor azonnali megszüntetését követelik.

Mint kiszagzák-körökben mondják, még ma újabb ívet bocsátanak utjára, amelyen Orbók Attila kezdeményezésére a cenzura azonnali eltörlését követelik.

A költségvetés vitájában holnap Vázsonyi Vilmos fog beszélni. Az érdeklődés oly nagy, hogy már ma reggel nem lehetett kar-

zati jegyet kapni a holnapi ülésre.

Az ellenzék nagy meglepéssel látja, hogy együttes fellépése nem hatástalan és azt hiszik, hogy nem is lesz eredménytelen. Az ellenzék sérelmesnek tartja a

költségvetésnek nyolc órai ülésen való tárgyalását, mert szerinte ha a Ház idejéből nem futja a négy órás ülésekre, akkor nem indokolt, hogy a nemzetgyűlés egyhetes pünkösdi szünetet engedélyezzen magának.

Hüttner a vörösök besugója volt A Tisza-pör huszonharmadik napja

Budapest, május 11. Negyed 10 órakor nyitotta meg Gádó István elnök a Tisza-pör mai tárgyalását. Folytatják Szentkirályi Béla kihallgatását.

Csernyák jelleme

Szentkirályi engedélyt kér egy fontos bejelentésre, mely a gyanúsítottként szereplő Gsernyák századosra vonatkozik. A forradalom első napjaiban egy alezredes és egy kapitány kérték őt fel és Csernyák jellemzésére bemutatták neki a krakói haditörvény-ítéletét, amely Csernyákot hivatalos hatalommal való visszaélés miatt degradálással, hét havi börtönnel sújtotta és kitüntetésétől megfosztotta. O akkor a külügyminiszteriumban Diner-Dénes Józseffel közölte ezt, aki megígérte, hogy purifikálni fogják a közéletet az ilyen alakoktól. — Csernyákot nem a Tisza-gyilkosság miatt küldték külföldre, hanem a minisztertanács határozatából ő és Diener-Dénes rendezték úgy, hogy Csernyák távozzék az az országból. Rendőrök vigyázták, hogy Csernyák valóban elutazt-e.

Hüttner, a besugó

Gál Jenő védő kérdésére elmondta ezután Szentkirályi, hogy amikor a kommun alatt harmadszor letartóztatták, Korvin-Klein mindenáron azt akarta kivenni belőle, hogy ismeri-e Hüttner és Hókay-Bánt. Tud arról, hogy a Lovász-féle ellenforradalmi társaságot, amelynek ő is tagja volt, Hüttner jelentette fel.

Friedrich vádolja Hüttner

Friedrich István: Kérem, erre nekem is van megjegyzésem. A kommun alatt Lovász Márton fontos ügyben kiküldte hozzám Schubert főhadnagyot Mátyásföldre. Az utcán Schubert találkozott Hüttnerrel és könnyelműen fecsegett neki az ellenforradalmi szervezkedésről. Még aznap este letartóztatták Schubertet és ugyanazon éjjel vörös katonák belopták a cellájába Hüttner. Ez panaszkodott, hogy mint ellenforradalmárt elfogták, Schubert pedig erre könnyelműen még többet mondott el neki az ellenforradalomról. Másnap Hüttner elvitték a cellából és még ugyanaznap letartóztatták Abraham Dezsőt, Stercelt és az egész komitét, Barla Ábelt, Szentkirályit és engem. Engem tíz napig egy pincébe zártak el. A börtönőrök és mindenki tudta, hogy Hüttner szolgáltattott ki minket Korvin-Klein Ottónak. Hogy minket nem öltek meg, Kurfinc köszönhetjük. Hüttner jelentett fel bennünket. Korvin Bartának meg is mutatta Hüttner feljelentését, hogy nézze tudunk mindent. Felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy amikor Girtler nem vallott úgy, ahogy Hüttner vallott, a másvilágra vándorolt. Hogy kik végezték ki és hogyan, azt nem mondok meg, mert nem keresem a szenzációkat.

Elnök: Hüttner, van erre valami megjegyzése?

Hüttner: Kérem, ez nem igaz. Girtler 1919 októberében halt meg Siófokon, hogy másvilágra küldték volna, nem hiszem, mert Tisza unokaöccse volt. Halála

előtt írásbeli vallomást tett, mely megvan a honvéd főtörvényszéknél.

Szentkirályi ezután vallomásra megesketik.

Gábor László rendőrfőtanácsos, Pap László bankhivatalnok, Linder parancsértisztje és Szamosi Armand hírlapíró tanu vallomása után a bíróság Batthyány Tivadar grófot hallgatja ki tanuként.

Batthyány Tivadar vallomása

Batthyány Tivadar gróf előadja, hogy intézkedésére a rendőrség október 31-én este 6 órakor kiszállt a gyilkosság helyszínére és parancsára Dietz főkapitány olyan utasítást kapott, hogy a

legkíméletlenebb és a legizgalmatlanabb nyomozást indítsa meg Tisza gyilkosságának kézrekerítésére és a vizsgálat eredményét csak akkor hozza nyilvánosságra, ha már biztos adatai lesznek.

Az elnök engedélyével ezután beható részletességgel ismerteti 1918 októberének elkezdésével telített hangulatát, amikor 100,000 kőbor katoná járka Budapestet, akik fel voltak háborodva a hazulról kapott keserves hírek miatt. A tömegeknek ezt a fékezhetetlen indulatát nem lehetett levezetni és ez robbantotta ki a forradalmat. Nézte szerint az akkori magyar államférfiak is voltak az okozói annak a világháború elnyújtásával.

Elnök: E szerint ön azt tartja, hogy a magyar államférfiak részesei voltak az októberi forradalom kitörésének?

Batthyány: Nem tartom valószínűnek, de tudniuk kellett róla. Ezután Batthyány Tivadar gróf köszönetet mondott az elnöknek, hogy másfél évi keserves kényszerhallgatás után megengedte, hogy két órán át ismertethesse a történeteket.

A tárgyalás folytatását az elnök péntekre halasztotta el.

Igazságos és méltányos adókiivetést!

A Kereskedelmi Csarnok határozati javaslata — Békés Kálmán dr. előadása a hadiváltásgról — A pénzcseré igazságtalanságai és nehézségei

A Kereskedelmi Csarnok nagytérben tegnap este hat órakor a Csarnok nagyszámú egybegyűlt tagjai és számos vendég előtt — akiknek sorában megjelent a gazdasági egyesület képviselőjében Vársány József is — értékes és hasznos előadásban ismertette Békés Kálmán dr. ügyvéd a hadiváltásgról szóló törvényt. Ismertetése, amelyben teljes részletességgel magyarázta meg a törvény rendelkezéseit, erősen aktuális volt, mert a törvény április 8-án már életbelépett és végrehajtási utasításának kibocsátása ugyszólván minden nap várható.

Igazságos adókiivetést!

Elénk helyesléssel fogadott előadása után Békés Kálmán dr. határozati javaslatot terjesztett elő, amely a maga jelentősége és aktualitása folytán nagy vitát provokált és jelentős elhatározások kiinduló pontja lett.

A határozati javaslat szerint a Kereskedelmi Csarnok tagjai a hadiváltásgról szóló 1921. évi XIII. törvénycikkkel foglalkozván, magukévé tették a törvény igazságos és méltányos rendelkezéseit, de a végrehajtási utasítás megjelenése előtt fel akarják hívni a pénzügyminiszter figyelmét egy körülményre. Ez pedig az a tény, hogy az adók kivételése körül szembeálló aránytalanságok vannak, amelyek oda vezethetők vissza, hogy az illető adók kivételére olyan pénzügyi közeg kap megbízást, aki az illető város közönségét nem, vagy alig ismeri. A nagy körütekintést, széles közgazdasági tudást igénylő adókiivetésnél a pénzügyi közegek azon válogatottjai lennének alkalmazandók, akik az illető város közönségét legalább 8—10 év óta ismerik és egyrészt az államkincstár érdekeitől, de másrészt az állampolgárok jogos érdekeitől, is áthatva, minden politikai és egyéb befolyástól menten kizárólag hivatásuk teljesítésének élnek. Ezen válogatott pénzügyi közegek jelentékeny külön jutalomban lennének részesítendőek, hogy nehez és felelősséggel teljes beosztásukért ellenértéket is kapjanak.

A határozati javaslatához, amely első hallásra nagy tetszést és helyeslést váltott ki a hallgatóság-ból, Hegedűs Jenő dr. szólt hozzá. Nem helyesli, hogy a mostani alkalomból kifolyólag menjen el egy ilyen határozati javaslat. A hadiváltásgról fix, csaknem pontosan meghatározott tételek vannak, itt tehát ez a határozati javaslat nem aktuális. A másik szempont az, hogy a kereskedelmi Csarnok magában szűk testület ahhoz, hogy innen induljon ki az a nagy horderejű kívánság, amely az országnak ugyszólván minden lakosát foglalkoztat. Olyan kérdés ez, amelyet ha a pénzügyminiszter tudomására akarnak hozni, akkor szélesebb körben kell előbb meg-
alapozni. (Helyeslés.)

Létay Lajos bankigazgató: A határozati javaslat bizonyos mértékig a hadiváltásgral kapcsolatosan is aktuális, mert a hadiváltásgról 1919. évi jövedelem és vagyonadó alapján vetik ki, fontos tehát, hogy az 1919. évi jövedelem és vagyonadó igazságosan állapíttassék meg. Az 1919. évi jövedelem és vagyonadó kivételes folyamatban van, de még nem történt meg. Eddig csak az 1919. évi hadinyereség adó van kivétel, de ebből már következtetni lehet a jövedelemadóra, mert ez szolgált alapul.

Sulyos példa

A hadinyereségadót ismerjük. Kijelentem itt, sok tanu előtt ünnepélyesen, hogy vallomásomat mindenben a tényeknek megfelelően adtam be. Ha egy fillér eltérő jövedelmet rám tudnak bizonyítani, a teljes jövedelmemet és vagyonomat az illető által megszabandó jótékony célra vagyok hajlandó áldozni. Ennek dacára teljesen önkényesen az 1919. évi hadinyereségadónak a kétszeresére vetették ki annak, amit én bevalloztam. Természetesen előterjesztéssel éltem és ha kell, panasszal is fogok élni, már csak azért is, mert nem hagyom magamon száradni, hogy az én vallomásom nem fedi a tényeket és ahhoz hozzátenni, vagy abból elvenni lehet.

Fontos tehát, hogy az 1919. évi jövedelem- és vagyonadó mindenben a tényeknek megfelelő szigorú igazságossággal legyen megállapítva úgy felfelé, mint lefelé. A Kereskedelmi Csarnok azonban tényleg szűk kör ahhoz, hogy innen menjen el a határozati javaslat, Nem kell azonban eljteni a határozati javaslat meghozatalát, csak nem kell közvetlenül innen intézni a pénzügyminiszterhez, hanem meg kell keresni vele az Omkét, a Gyoszt és a többi központi szervet, hogy ők juttassák el a miniszterhez országos akció keretében. (Elénk helyeslés).

Radó Rezső dr. kamarai főtitkár rámutat arra, hogy a kamara pár hét előtt egy országos akció alapját rakta le a város házában tartott gyűlésen, amelyen résztvettek a kereskedők, iparosok és gazdák egyaránt, hogy a III. osztályú kereseti adó kivételének igazságtalanságai ellen tiltakozzanak. Országos akció indult meg akkor, de a Tiszántul egész bizonyosan magáévá teszi az ügyet, célszerű lenne tehát ezt a határozati javaslatot is a kamarához eljuttatni, hogy az országos akcióba bekapcsolja.

Kernhoffer József kir. tanácsos a Csarnok elnöke és az értekezlet vezetője ezután határozatlan kimondta, hogy a határozati javaslatot a kereskedelmi és iparkamara útján közlik az összes érdekeltiségekkel.

Ezzel az értekezlet tulajdonképeni tárgya ki is lett volna merítve. A Kereskedelmi Csarnok azonban ezuttal is beigazolta, hogy a legszorosabb kapcsolatban van nevéhez illően a kereskedelemmel, annak érdekeivel és aktuális gondoljaival. A határozat meghozatala után ugyanis Kernhoffer József elnök felkérte Létay Lajos bankigazgatót, hogy ismeresse a megjelentekkel a pénzkicsérés alkalmával felmerült nehézségeket és igazságtalanságokat.

A megjelzett ezresek

Létay Lajos: Az osztrák-magyar bank fiókjánál a pénzkicsérésrel kapcsolatosan az ezer koronásoknál bizonyos nehézségek történnék. Anélkül hogy tájékoztatná a közönséget, egyes ezresek, amelyekről a magánember joggal hiheti, hogy jók, az osztrák-magyar bank színes ceruzákkal áthuzgál és ezzel mindenkinek a figyelmét felhívja rájuk. Ez anomália, mert értelme csak akkor lenne, ha világosan meg lenne állapítva, miről lehet megismerni a hamis lebélyegzésű ezrest. De mikor szerény véleményem szerint az osztrák-magyar bank sem tudja megállapítani a lebélyegzett bankjegy valóságát, mert erre utasítás nincs, sőt szembekerül a pénzügyminiszter kijelentésével, hogy a félrecsuszott és nem evidensül hamis bélyegzésű ezresek szó nélkül kifogják cserélni, akkor a közönségnek ilyen nagy fáradságot, kellemetlenséget és károsodást okozni nem szabad. Az osztrák-magyar bank 5—6 pénztáránál szó nélkül, indokolás nélkül áthuzgálják színes ceruzával a gyanusnak, vagy hamisnak tartott ezreket és úgy adják vissza a félnek, hogy menjen az állampénztárhoz és ott majd intézkednek a bankjegy sorsáról.

Lehet vitatkozni, van-e joga az osztrák-magyar banknak, hogy átvegye, vagy ne vegye át az ilyen bankjegyeket. De ahhoz nincs joga, hogy megjegyezze. Aki hamisította a bankjegyet, viselje a következményeket. De itt tulajdonképen jöhíszemű emberekről van szó, Debreczenben pedig csakis jöhíszemű emberek ről. Itt már illetékes a Kereske-

delmi Csarnok, hogy a lehető leggyorsabb módon és a legrövidebb uton, táviratilag hívja fel erre az anomáliára a pénzügyminiszter figyelmét. (Elnék helyeslés).

Hegedüs Jenő dr. szerint meg kell győződni arról, milyen a végrehajtási utasítás, mert egy nem ismert intézkedés ellen nem lehet jogorvoslattal vagy kérelemmel élni. Célszerű lenne, ha az elnökség rövid uton megkérdezné az osztrák-magyar bankot, hogy milyen az utasítása és ha az utasítást nem tartja megfelelőnek, akkor a megváltoztatását kérje táviratilag, ha pedig az utasítást nem tartják be, akkor ennek az állapotnak a megváltoztatását kérje.

Határozatba ment, hogy Kernhoffer József és Radó dr. reggel informálódni fognak az osztrák-magyar banknál.

Csupa tizezres

Kernhoffer József: Köztudomásu, hogy a végrehajtási utasítás nem jelent meg, de mindennap várják. Van azonban még egy más aggodalom is. A pénzügyminisztérium elrendelte a tizezres bankjegyeknek a forgalomba való benyomását. Aki ma egy milliót cserébe bevisz, az kap 300,000 koronáért tizezrest, 300,000 koronáért ötezrest és csak a többiért ezrest és ötszáz koronást. Ezeknek a nagy bankjegyeknek ilyen elszaporodása a piacon nagy kalamitásokat okoz. A pénzintézetek nem fognak tudni mozogni, mert csupa tizezreseik lesznek. Ugyanaz a helyzet fog bekövetkezni, mint az osztrák-magyar bank tizezer koronásaival, hogy bizonyos gentlemanok nagy levadásokkal fogják beváltani.

Létay Lajos: Ez így van. De segíteni nem lehet rajta. A kisebb bankjegyek kibocsátásának technikai akadályai vannak, de ha ezek is megjelennének, akkor javulni fog a helyzet. Itt arról lehet szó, hogy a Csarnok elnöke, Kernhoffer József illetékes helyen sűrgesse meg az átmeneti idő minél rövidebb terminusban való megállapítását.

Kernhoffer József: Csak azért hozta ezt fel, hogy megtudja a közönség, hogy ez csak átmeneti dolog, nem kell tőle idegenkedni és főleg nem kell a nagy bankjegytől olcsón megszabadulni. Kér mindenkit, hasson oda, hogy a közvélemény megnyugodjék.

Ezzel az értekezlet az elnök elttetésével véget ért.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

IV. Károly Veggisbe költözött

Genf, május 11. A svájci hatóságok még most sem fejezték be a nyomozást és a vizsgálatot abban a kérdésben, hogy milyen körülmények között utazott el IV. Károly Pranginsból Magyarországra. Míg ez a kérdés nincs tisztázva, a svájci szövetségtanács nem dönthet arról, hogy megengedi-e neki a további tartózkodást Svájc területén.

Időközben Károly király elhagyta Luzernt és most a Rigi lábánál fekvő Veggisben, a Hertenstein-féle szállodában lakik, amelyet maga szemelt ki lakóhelyül a maga és családja részére.

— Az új lakásrendelet magyarizációkkal ellátva beszerezhető a Hegedüs és Sándorrt. könyvkereskedésében. Debrecen, Piac-u. 34. sz.

Freund Jenő és Szentkirályi Tivadar

A járásbiróság elrendelte a bizonyítás kiegészítését

Elnék emlékezetében van még mindenkinek az az incidens, amely a decemberi városi közgyűlésen Freund Jenő dr. és Szentkirályi Tivadar között lejátszódott. A debreceni járásbiróság ez ügyből kifolyólag Szentkirályi Tivadart becsületsértés és rágalmazás miatt egy hónapi fogházra és 6000 kor. pénzbüntetésre, Freund Jenő dr-t pedig becsületsértés miatt egy havi fogházra és 4000 kor. pénzbüntetésre ítélte. Az ügy felelbezés folytán a törvényszék elé került, amely a járásbiróság ítéletét megsemmisítette és elrendelte a bizonyítást Szentkirályi Tivadarnak arra az állítására vonatkozólag, hogy Freund dr. a tisztességtelen kereskedők védelmében nemcsak ügyvédi tekintélyét, de törvényhatósági bizottsági tagságát és hitközségi elnöki mivoltát is latba vetette.

Az ügyet ma délelőtt tárgyalta Jankovich Elemér dr. járásbíró. Freund Jenő dr. vallomásaiban vázolta heves összetűzését Szentkirályi Tivadarral, a polgármesteri titkári szobában, majd a közgyűlésen történetekről beszélt. Szentkirályi azt mondta, hogy Freund Jenő dr. nem most értesül először arról, amivel őt megvádolta.

Bíró: Szentkirályi vallomásaiban arról beszélt, hogy Polónyi Dezső dr. nagyobb összeget ajánlott fel jótékony célra, ha Szentkirályi megváltoztatja álláspontját Freund dr. internálására vonatkozólag.

Freund dr.: Ez nem igaz. Polónyi és Zsitvay Tibor csak azzal a feltétellel vállalták el ügyének képviselését, ha megbizonyosodnak arról, hogy igaz az, amit családja mondott, hogy ő ártatlan. Elmentek Szentkirályihoz is, miután keresztény vezetőegéniségek ártatlanságát bizonyították, Szentkirályi Tivadar ellenzése dacára is elvállalták végül védelmüket.

Szentkirályi Tivadar elmondja, hogy Polónyi Dezső megjelenése nála elmondta, hogy Kohner báró megbízásából jött. A vezető keresztény egyéniségek hajlandók enyhíteni álláspontjukon és ha ő is megtenné ezt, hajlandók adni bármily összeget jótékony célra. Ő kijelentette, hogy Freund Jenő dr. multjában olyan dolgok vannak, amelyek ezt lehetetlenné teszik. Polónyinak azt mondta, hogy egy ügyvédet elhív, aki majd részletesen elmondja neki ezeket a dolgokat, Polónyi azonban kérte, hogy nevezze meg ezeket az ügyeket és az ügyvédrel való találkozásra nem jött vissza.

Freund Jenő dr. elmondja, hogy összesen két fegyelmi esete volt. Egyszer, mert azt mondta egy vizsgálóbíróknak, hogy amit tett, frivol játék a vizsgálóbírói jogokkal, másodszer Csarnok Jenővel, Csarnok egy adósának exequálásá miatt. Ő nem akart végrehajtatni. Kohner báróhoz sem neki, sem családjának nem volt soha semmi köze. Arra, hogy volt joga Szentkirályi Tivadarnak azt mondani, hogy gazember, kéri a bizonyítást elrendelését Szentkirályi közéleti, illetve takarékpénztári működésére vonatkozólag.

Szentkirályi Tivadar. Vallalom! Bíró: Ebbe nem mehetek bele. Tessék majd indítványt tenni a bizonyítás kiegészítésére vonatkozólag.

A bíróság ezután a tanúkihallgatásokra lért át.

Vásáry István dr. tanácsnok az első tanu. Elmondja, hogy jelen volt a gyűlésen, hallotta is Szent-

királyi Tivadar beszédét, melyben a debreceni tisztességes kereskedelemlezülesztésével Freund Jenőt vádolta meg. Arra azonban nem emlékszik, hogy szó volt-e arról, hogy mint ügyvéd züllesztette ki a tisztességes kereskedelmet.

Freund Jenő: Szentkirályi felszólalásának volt-e valami oka? Vásáry dr.: Nem tudom.

Freund Jenő dr.: Mióta van tanácsnok ur a város szolgálatában?

Vásáry dr.: Tizenhét év óta. Freund Jenő dr.: Voltam én közbenjárni, vagy kijárni magánfelek érdekében valaha tanácsnok urnál?

Vásáry dr.: Sohasem! Balkányi Ede dr. tb. tiszti főorvos elmondja, hogy jelen volt a közgyűlésen. Szentkirályi azt mondta Freundről, hogy mint hitközségi elnök, mint ügyvéd és mint városi bizottsági tag járt el. Esküt azonban arra nem merne tenni, hogy Szentkirályi Tivadar használta a „mint ügyvéd” kifejezést. Freund Jenő dr.-ral a tanu közölte a gyűlés eseményeit. A közlés után rendkívül izgatott állapotban ment fel Freund dr. a gyűlésre.

Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár a következő tanu. Jelen volt a gyűlésen, kifejezésekre azonban nem emlékszik. Ugy tudja, hogy Szentkirályi Tivadar azzal vádolta Freund dr-t, hogy a rendőrségnél kijárt. A jelenet nagyon bántó volt. Mindkét fél erős kifejezésekkel élt. A főispán másnap Freund Jenőt rendreutasította, mert azt mondta: »A pofon elől szökött meg!« Ha a tanu ült volna az elnöki székekben, rendreutasította volna Szentkirályi Tivadart is. Nagyon kínos volt, hogy két előkelő társadalmi ember annyira egymásnak rohant.

Freund Jenő dr. annak leszögezését kéri, hogy a közgyűlési teremben csak annyi sértőt mondott és csak azért részesült rendreutasításban, hogy »A pofon elől szökött meg!«

Tökés Lajos városi irnok jelen volt a titkári előszobában Freund dr. és Szentkirályi Tivadar találkozásánál. »El akarsz szökni te gazember?« — mondta Freund Jenő. Szentkirályi Tivadar visszazamondta a sértéseket, mire Freund dr. felemelte a kezét és Szentkirályi felé lépett. Szentkirályi Tivadar kilépett az ajtón és befelé húzta. Freund dr. megfogta a kilincset és vissza igyekezett húzni. Arra, hogy Freund dr. a »bitanga kifejezést használta volna, nem emlékszik. Azt tudja csak, hogy Freund dr. a »hitvány, nyomorult gazember« szavakat mondta.

Tóth Lajos városi hajduörmeester teljesen hasonlóan adja elő az eseményeket.

A bíróság ezután a valódiság bizonyítására térve át, kihallgatta Rostás István főkapitányt.

— Igaz e az, kérdezte a bíró, — hogy Freund Jenő dr. a galíciaiak, láncosok kihágási ügyében kijárással zaklatta a tisztviselőket és törvényhatósági bizottsági tagságára, hitközségi elnökségére hivatkozva, befolyásolni akarta a tisztviselőket?

Tanu: Közvetlen tudomásom nincs róla, jelentéseket azonban hoztam az ügyről, ezeket másolatban elhoztam. Egy esetben, Saffrin Jakab ügyében tudom, hogy eljárta a belügyminisztériumban.

Freund Jenő dr.: Handler Gyula átirt a főkapitány urnak,

hogy a kiutasító határozat azonnal ne hajtassék végre. Ezt a határozatot a belügyminiszter approbálta. Az átiratban Handler fel-említette, hogy én interveniáltam.

Tanu: Igen. Freund Jenő dr.: Mikor jöttek ezek a jelentések?

Tanu: Egyidőben.

Freund dr.: Méltóztatik emlékezni arra, hogy a belügyminisztérium azzal bizott meg engem, mint hitközségi elnököt, hogy a rendőrséggel karöltve állapítsuk meg, hogy a galíciai menekültek közül ki jogosult államsegélyre. Két detektív kiment a vidékre és azzal ijesztettek a menekültekre, hogy ha segílyt kérnek, akkor kiutasítják őket. A segílyt az osztrák belügyminisztérium utalta volna ki. En a polgármester ur előtt óvást emeltem ez ellen és összetűztem a főkapitány urral. Főkapitány ur ezután összehívta a tisztviselőket és jelentést kért arról, hogy miként viselkedtem én a rendőrséggel. A rendőrlisztviselők így nem önként, hanem felhívásra tettek jelentést.

Tanu: A jelentések nem egy napon keltek.

Freund dr.: Volt-e Saffrin Jakab ellen valami árdragítás, vagy hadseregszállítás, láncolás miatt feljelentés, vagy eljárás?

Tanu: Tudtommal nem!

Freund dr.: Tudja-e főkapitány ur, hogy Erdélyi Adolf, akit én védttem, mire ítéltetett el?

Tanu: Nem tudom.

Freund dr.: Gondatlanság miatt a kezelés körül is pénzbüntetésre. Valaha az összetűzés előtt akartam-e én kijárni valamit főkapitány urnál?

Tanu: Nem.

Freund dr.: Származott-e valami kár abból, hogy a galíciaiak kiutasítását nem lehetett Debrecenben végrehajtani?

Tanu: A kiutasításokat állandóan foganatosítottuk. Itt nagyon szigoruan végrehajtottuk a rendeletet. Ep az volt a baj, hogy vidéken nem hajtották végre. Mindössze hét család maradt Debrecenben, akik haladékok kaptak. Ezeket csak a nemzeti hadsereg bevonulása után lehetett kitoloncolni.

Freund dr.: Kapott-e valami segílyt a várostól, vagy az államtól Saffrin Jakab?

Tanu: Tudtommal nem.

Freund Jenő dr.: Nem kapott. Nagy vagyonnal jött ide.

Mile Pál rendőrkapitány kijelenti, hogy az Erdélyi Adolf-féle bűnygyben a nyomozást teljesítő Oláh Gyula detektív panaszkodott előtte, hogy Freund Jenő dr. azzal a fenyegetéssel akarta eljárásában befolyásolni, hogy reá, mint törvényhatósági bizottsági tagra még szükség lehet. Ebben az ügyben előttem Freund dr. úgy nyilatkozott, hogy a rendőrség csak felfújta ezt az ügyet és hogy Rostás erősen blamirozta magát. Komlóssy Pál rendőrkapitány szintén panaszkodott a tanu előtt, hogy őt Freund dr. antiszemizmussal és kegyetlenséggel vádolja, mert a zsidókat a különböző kihágásokban elítélte. Árdragítók ügyében nem járt nála Freund dr. Kitoloncolásra ítélt galíciaiak ügyében csak Saffrin érdekében járt nála. Ezenkor mindig kijelentette, hogy Saffrin érdekében mint hitközségi elnök jár. Saffrin ellen különben nem volt eljárás semmi-féle visszaélés miatt, egyszerűen azért kellett kitoloncolni, mert galíciai volt. A tanu különben Freund dr. sohasem igyekezett befolyásolni. A felolvasott jelentésre vonatkozólag kijelenti, hogy a jelentésben foglaltakat fentartja.

Freund dr.: Milyen uton-módon jött létre ez a jelentés?

Tanu: Rostás ellen ment egy feljelentés a főispánhoz. Ezt az ügyvéd ur tette. A főkapitány ur ekkor behívott bennünket és azt mondta, hogy tegyük jelentést, ha tudunk Freund dr. ellen valami terhelőt.

Bíró: Kérem, ez nem tartozik ide!

Freund dr.: Rostás főkapitány a legnagyobb erkölcsi presszióval befolyásolta ellenem a tisztviselőket.

Bíró a tanuhoz: Le meri ön tenni az esküt vallomására?

Tanu: A jelentés, amelyet Rostás főkapitánynak tettem, némely helyen túlzott. Így túlzás az, hogy mindenféle hadsereg szállító, árdragító ügyben Freund dr. jár el.

Freund dr.: Tessék mondani csak egy ilyen ügyet.

Tanu: Mondom, hogy ez túlzás.

Freund dr.: Oláh Gyula megbízható ember volt?

Tanu: Akkor még igen. Később elbocsátották a rendőrségtől.

Bíró: Miért?

A tanu es Freund dr. egyszerre mondják: Visszaélések miatt.

Tanu: Saffrin itéletét azért tartottam károsnak, mert még Beregmegyéből is jöttek a zsidók hozzá tanácsért. Több debreceni zsidónál hallottam, hogy az idezőnlött galíciai zsidókkal tisztességes üzletet nem lehet csinálni.

Freund dr.: Saffrin Jakab foglalkozott valami üzlettel?

Tanu: Nem.

Bíró: Akik Saffrinhoz jöttek, csináltak valami üzletet?

Tanu: Nem.

Freund dr.: Azt méltóztatott mondani, hogy Serlesz érdekében eljárta. En nem védtem Serleszt, hanem gróf Drohobovszkyt, Serleszt Kőrössi védte.

Tanu: Hát akkor Drohobovszky gróf érdekében járt nálam.

Bíró: Minden számottevő ügyben szerepelt Freund dr., amelyben zsidókat vádoltak? Kupfer Jenőt például ő képviselte?

Tanu: Nem ő képviselte.

Bíró: Ön előtt hivatkozott valamikor Freund dr. a belügyminisztériumban és a főispánnal bírt befolyására?

Tanu: Szóval nem mondta, csak én kiéreztem.

Freund dr.: Hogy lehet ez?

Tanu: En kiéreztem.

Debreczeny Barna dr.: Szentkirályi képviselője: Tessék figyelmeztetni Freund dr. urat, hogy ne beszélgesen a tanuval.

A bíró rendreutasítja Freund Jenő drt.

Bíró: Freund Jenő dr. a galíciai menekültek ügyében mint hitközségi elnök járt el?

Tanu: Igen.

A tanut megesketi vallomására a járásbíró.

Gergely Jenő dr. debreceni ügyvéd vallomásában elmondja, hogy társirodaja volt Freund dr.-ral. Ha galíciai menekültek jöttek Freund dr.-hoz, nem az iroda véggezte az ügyüket, hanem Freund dr., mint hitközségi elnök. Szentkirályi Tivadar egyszer felhívta a tanut, hogy menjen fel hozzá, mert Debreczeny Barna dr. jelenlétében akar neki valamit mondani. Ekkor szóbakerült, hogy Freund Jenő nem kívánatos galíciai ügyében eljár a hatóságoknál. Kijelentette a tanu, hogy ilyenről másoktól értesült, de ha ilyen történt, akkor ezt Freund dr. csak mint hitközségi elnök végezhetette, mert az ügyvédi naplóban ilyen nincs benne. Ha a napló szerint összehasonlításokat tennének más ügyvéd naplójával, az nem esnék Freund dr. kárára.

Debreczeny Barna dr.: Mint hitközségi elnök milyen ügyekben járt el?

Tanu: Mile kapitánytól hallottam, hogy Saffrin rabbi ügyében. Ugy tudom, hogy rendszeren segélyügyben keresték őt a galíciaiak.

Freund dr.: Volt nekem olyan jogi ügyem, amiről nem tudott ügyvéd ur?

Tanu: Ami a naplóban volt, arról tudok.

Freund dr.: Feltételezi rólam a tanu ur, hogy jogi ügyeket ne jegyeztem volna fel a naplóba?

Tanu: Nem! A román megszállás alatt Freund Jenő kijelentette előttem, hogy már járt a hatóságoknál, hogy kezdjék meg a galíciaiak kitoloncolását, csak arra kérte a hatóságokat, hogy ezt ne úgy csinálják, mintha az iniciatíva a hitközségtől jönne. A hitközség segítségét a kitoloncolásban meg is ígérte. Freund dr. kijelentette, hogy a kitoloncolást kívánatosnak tartja.

Debreczeny dr.: Azt nem mondta, hogy milyen hatóságoknál járt el?

Tanu: Nem tudok visszaemlékezni.

Freund dr.: Nem mondtam, hogy a főispánnal és Mosoiu tábornoknál?

Tanu: Igen, emlékszem, hogy a főispánt említette.

Freund dr.: Vallaltam én az Ullmann-ügyön kívül rekvizitációs ügyet az oláh megszállás alatt?

Tanu: Nem.

Freund dr.: Galíciaiak árdragitási ügyekben járt el az iroda?

Tanu: Nem!

A délutáni tárgyaláson Komlóssy Pál rendőrtanácsos vallja, hogy élelmiszeruzsora ügyekben gyakran védett zsidó vallásukat Freund dr. Rosenthal Mórné rémhírtérjesztési ügyeiben gyakrabban megjelent s ilyenkor mindig terrorisztikus módon lépett föl. Célzásokat arra nem tett, hogy törvényhatósági bizottsági tagsági mivolta esetleges bosszura alkalmat ad neki. Itélethozatal után mondta ugyan, hogy a felsőfokon ugyanis megváltoztatják az itéletet, de itélethozatal előtt nem.

Freund dr.: Rosenthal Mórné a rémhírtérjesztés alól felmentette a tanács. Emlékszik rá tanácsos ur?

Tanu: Pénzbüntetést kapott.

Freund dr.: Méltóztatnék megállapítani, hogy én csak a fellebbezést készítettem el, a tárgyaláson nem voltam jelen.

Freund dr.: Volt-e valami háborus kihágási vád Saffrinék ellen?

Tanu: Nem.

Bíró: A tisztességes kereskedelemre káros volt Saffrinék itteni tartózkodása? A galíciaiak mivel foglalkoztak itt?

Tanu: Gyakran tartottunk Saffrinéknál házkutatást. Foglalkozás nélküli egyéneket és katonaszökevényeket találtunk. Tudomásom van róla, hogy a galíciai menekültek foglalkoztak láncolással, de akiket Saffrin Jakabnál találtak, azokról nem tudom, hogy láncoltak-e.

A tanut a bíróság megeskette. **Ruyonfalvi Kiss Károly** rendőrfelügyelő kijelenti, hogy közvetlen tudomása nincs arról, hogy Freund dr. láncolásokat és árdragítókat védett. Csak azokból a jegyzőkönyvekből értesült idegenekről, amelyeket mint Freund dr. internálási ügyének vezetője felvett.

A tanukihallgatások után **Debreczeny Barna dr.** újabb tanuk kihallgatását kérte. A bíróság a kért bizonyítás kiegészítését elrendelte és a tárgyalást elnapolta.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Curzon lord a magyar jóvátételről

Ma érkezett meg az angol felsőház május 5-iki ülésének naplója, amely ülésen a trianoni békét tárgyalták. A naplóból kitérünk, hogy Curzon lord külügyi államtitkár ismeretes beszéden kívül még a következő kijelentéseket tette:

— Súlyos szükség van arra, hogy a magyarországi döntő bíróság megkezdhesse működését, minél előbb rendezni kell az Angliában felszámolandó magyar vagyonnak és a magyar állampolgárokkal szemben fennálló angol adósságoknak ügyét.

Ami a jóvátételi bizottságot illeti, ez csak akkor kezd meg működését, amikor a szerződés végleg életbelép. A fizetendő összeg 1921 május 1-től számított 30 év alatt törlesz-

tendő. A bizottság május 1-től kezdve már megfigyeli Magyarország jövedelmi forrását.

Reméli, hogy a bizottság az ország nagy területi megcsökkentésére és jövedelmének csökkenésére is figyelemmel lesz és így Magyarország barátainak nem lesz okuk panaszkodni.

Magyarországról különben egyáltalában nem mondható, hogy államcsőd előtt állana, különösen mivel tehetséges pénzügyminisztere van, aki azon van, hogy megszilárdítsa hazájának pénzügyeit.

Zürichi devizák:

Zürich, máj. 11. (Megnyitás.) Budapest 2-85, Bécs 1-25, Osztr. bélyegzett 1-05, Berlin 8-80, New-York 560, Milano 28-90, Prága 7-95, Zágráb 4-10, Bukarest 9-40, Varsó 0-65.

Zürich, máj. 11. (Zárlat.) Budapest 2-85, Berlin 9, Hollandia 200-25, New-York 559, London 22-32, Páris 47-20, Milano 29-35, Prága 7-90, Zágráb 4-10, Bukarest 9-40, Varsó 0-65, Bécs 1-25, Osztr. bélyegzett 1-04.

HIREK.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.

— **Jókai szobrának leplezése.** Budapesti tudósítónk jelenti: A Jókai-szoborbizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy Jókai szobrát május 21-én délután 4 órakor leplezik le, nagy ünnepség keretében.

— **Déri Frigyes a Hortobágyon.** Déri Frigyes, mint a város vendége, ma kora reggel Csáko Elemér dr. miniszteri tanácsos, Csóka Sámuel helyettes polgármester, Csűrös Ferenc dr. tanácsnok és Tinamér Lajos dr. miniszteri titkár kíséretében kiment a Hortobágyra, hogy Debrecennek ezt a nevezetességét megtekintse. A hortobágyi látogatás esetleg több napra fog terjedni.

— **Villamos áramszolgáltatás éjjel 1 óráig.** A városi világítási hivatal közli, hogy f. hó 12-től, csütörtöktől kezdve villamos áramszolgáltatás reggel fél 7 órától éjjel 1 óráig lesz. Ünnep szombatján, vasárnap és hétfőn éjjel 3 óráig lesz villamos-áram. Gáz reggel 6 órától este 10 óráig.

— **A szabóesi burgonya felszabadult a zár alól.** A közéletmezési ügyosztály felhívja a közönséget és a kereskedőket figyelmét, hogy most már szállítási igazolvány nélkül hozhatnak Szabóesből burgonyát.

— **Gulyás János hadifogoly** hozzátartozói felhívatnak, hogy a helybeli város kereszti egyet titkárnál jelentkezzenek. (Város-háza 25. ajtó.)

— **Lelkésztemetés.** Ónody Sándor mezőgyáni ref. lelkész temetése e hó 13-án, szombaton délelőtt 11 órakor lesz a debreceni Kossuth-utcai temető halott-házából. A temetésre az elhunyt lelkész rokonait és barátait meghívja a ref. püspöki hivatal.

Az Arany-Bika divatházban

újabban érkezett árak áral:

I. a. sifon és vászon . . . 56 K-tól
Kétféle kanavász . . . 50 K-tól
I. a. ing, zefir . . . 60 K-tól
Fehér és színes grenadin 70 K-tól
Legjobb kartonok . . . 55 K-tól
Mintázott opál . . . 100 K-tól
Női szövetek . . . 150 K-tól
Tiszta gyapjú férfi szövet 400 K-tól
Harisnyák minden színben 60 K-tól
Férfi zefir ing . . . 300 K-tól

A legdivatosabb selymek, férfi és női fehérneműek nagy választékban!

A budapesti tőzsde

Budapest, május 11.

Értéktőzsde: A forgalom ma valamivel bizakodóbb hangulatban indult meg, azonban a forgalom annyira minimális volt, hogy a bizakodó hangulatot nem követhette az árfolyamok megfelelő javulása. Az áresés tegnapi folyamata ugylátszik megállott, sőt egyes értékek árfolyama némileg javult is, de általános árfolyásról beszélni nem lehet. Eladók nincsenek és ismét a spekuláció bonyolítja le saját hatáskörében üzleteit. A közönség tartózkodása ugyszólván általános. Árak:

Magyar Hitel 1560—45, Osztrák Hitel 565—55, Jelzálogbank 270—65, Leszámítoló 760, Hazai bank 550—555, Angol-magyar 710—705, Magyar-olasz 315—303, Borsod-Misk. 2425—375, Bpesti gőzm. 3550—600, Gizella 1250—200, Hungária 1365—50, Viktória 6200—100, Bánya és kohó 2850—75, Drasche 4500—300, Alt. kőszén 4500—650, Salgó 4610—4450, Urkányi 2675—50, Ganz Danubius 11000—10900, Ganz-vill. 2800, Schlick 760 45, Kőburg 1150—200, Lipták 345—340, Lang 780, Brassói 3200—300, Nasic 7100—7350, Alt. fa 950—990, Magyar erdő 1275—220, Országos faterm. 1010—950, Izzo 2400—325, Papír 1750—700, Cukor 10500—700, Gummi 2100—2000, Telefon 1850, Adria 3300—600, Atlantica 3150—3050, Kozuti 870—20, Déli vasút 900—870, Államvasút 1700—1575, Trust 1600.

Valutapiac: Az irányzat nagyjában változatlan. A német márka berlini események hírére lényegesen megszilárdult, a bécsi kifizetés is megjavult. A forgalom nem volt nagyarányu. Árak:

Napoleon 613—665, Dollár 191—195 és fél, Márka 324—331, Lira 10-50—10-30, Romanov 0-67—0-69, Lei 3-25—3-40, Sokol 2-88—2-95, Kor-dinár 5-90—6-20, Bécsi 0-39 és fél—0-41, Lengyel márka 0-25 és fél.

— Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének közleményei. Olcsóbb beszerzéseink folytán Vár-utcai áruházaiban újabb árleszállításokat eszközöltünk: Pörkölt kávé 136 K, rizs I. rendű 27 K, (nagyban is adjuk), kakaó 124 K, datolya 52 K, lugkó 130 százalékos 34 K, ammoniak szóda 24 K, import kristály cukor 95 K, nyers cukor 70 K, burgonya cukor 70 K, málna cukor 120 K, borsó 15, 16 és 30 K, lencse 12 K, pezségő 150 K, szalámi 280 K, Ghaza cigaretta hüvely 5.50 K. Ezenkívül mindenféle hentesárak állandóan kaphatók. Ujabb nagyobb mennyiségű textil árut kaptunk, u. m.: Grenadin, sifon, stanin, opál, batiszt, harisnyák, krepp női pamut szövetek stb., melyeknek árait a helybeli piaci árnál jóval alacsonyabb áron állapítottuk meg. — Utasítást kaptunk, hogy 1921. április végéig kiadott »Közalkalmazottak ellátási jegye« ellenőrzési szelvényeit azonnal szolgáltatassuk be, mert különben amíg be nem szolgáltatjuk, folyó évi május havára élelmiszer kiutalásban nem részesülünk. Felhívjuk tehát az összes közszolgálati alkalmazottakat, kik kedvezményes élelmiszerüket nálunk váltják ki és eddig még folyó évi január-április hónapokra kiadott Ellátási-jegyeiket nálunk le nem bélyegeztették, hogy folyó évi május 15-ig a lebélyegzést okvetlenül eszközöltesék. — A m. kir. pénzügyminisztériumnak rendelete alapján figyelemztetjük a kedvezményes áru tüzifa ellátására igényjogosult közszolgálati alkalmazottakat, hogy további intézkedésig a kedvezményes tüzfifaigazolványoknak a számszelvényeken belül levő nyomtatott szövegű részét őrizzék meg. — A beszerzési csoport közli, hogy az élelmiszer megtérítések kifizetését mai naptól kezdve zárólag délután 5-6 óra közt eszközöli és folyó évi május 15-én számadását lezárja, tehát azután kifizetéseket nem eszközöl.

— Ki fedezte fel a kondásfestőt. A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: A Debreceni Független Újság f. hó 8-iki számának »Gyémánt a porban« című cikkében úgy tüntet fel engem az író, mint aki a hozzám támogatásért forduló Szepesi György művésznővéndékről nem akartam volna tudomást szerezni. Azzal szemben, hogy Istvánffy festőművész ur »felfedezte« egy kondás-művészt, ime a tények: *Ezelőtt öt évvel, tehát nem ma, beállított festőiskolámba Szepesi édesanyja a fiu rajzaival. Felvettem Szepesit, mint ahogy azt minden szegénysorsu, tehetségesnek mutatkozó gyermekkel megteszem, ingyenes növendékemnek. Akkor még igen keveset tudott; képes lapokat mázolt, de természet után semmit sem próbált. Szepesi négy és fél éven át volt ingyenes növendékem s azt, amit kiállításán bemutat, az én vezetésem és oktatásom alatt készítette. Nem tudom megérteni, miért kellett most felfedezni azt a tehetséget, akinek munkái festőiskolám téli kiállításán szerepeltek s akinek neve mellé azok a kritikusok, akik kiállításommal foglalkoztak volt, odateszik a »vált kondás« jelzőt.*

Toroczkai Osvald.

— Fogtechnikai műtőrem és laboratorium József kir. herceg-utca 6. sz. alatt.

— Idegesség, vérszegénység ellen fenyőfürdők, női betegségek ellen sófürdők, erélmiszesedés ellen szénasavas-fürdők, bőrápolásra kozmetikai fürdők a Margit-fürdő vizgyógyintézetében.

— Gummikabát női és férfi megérkezett a Linoleumba, gyári árak. Haas Lipót Ferencz József-ut 58.

Koszorús főhadnagyot elítélték

Rangvesztés és két hónapi börtön

A debreceni katonai törvényszék ma délelőtt folytatott Koszorús Ferenc főhadnagy ügyének tárgyalását. A tárgyalást 9 órakor nyitotta meg Naményi Koncz ezredes, a törvényszék elnöke.

Ziegler József hadapródjelölt vallomását olvasták fel először, amely szerint Koszorús főhadnagy mindössze pár pofont adott Schiffmannnak, aki 5 vagon cukor csempészését vallotta be.

Földi György pályafelügyelő a 62-es őrháznál találta meg Schiffmann, Hiányosan volt öltözve és véres volt.

Péter János fékező benézett a kocsiba Kisujszálláson Schiffmann véres volt.

A törvényszék még az orvosszakértőket hallgatta meg, akiknek véleménye szerint Schiffmann 8 napon túl és 20 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett és 50 százalékkal kevésbé lett munkaképes, 5-6 hét múlva azonban egész munkaképességét visszanyerte.

Tarr Lajos rendőrfogalmazót hallgatta ki ezután a törvényszék. Koszorús főhadnagy felfelentést tett ellene, hogy a rendőri felügyelet alatt álló nőket saját szeszéje és nem orvosi vizsgálat alapján vitálta kórházba. Kéri a vádlott megbüntetését.

Koszorús főhadnagy kijelenti, hogy az adatokat erre nézve

Kozma Anna rendőri felügyelet alatt álló nőtöt kapta.

Papp Tibor rendőrfogalmazó egy izben felszólította Koszorús főhadnagyot, amikor egy nyilvános helyen mulatott, hogy hagyja abba a mulatást. A főhadnagy erre kijelentette, hogy nincs oka félni a rendőrségtől, mert Ghiczey Tihámér főkapitánynak ingyen hizlal sertést, Hegedüs Pál altábornagy körletparancsnoknak pedig egy méter-mázsza cukrot adott.

Hegedüs altábornagy és Ghiczey főkapitány levélben kérték Koszorús főhadnagy megbüntetését.

A törvényszék még több tanút hallgatott ki, majd a vád- és védbeszédet után ítélethozatalra vonult vissza.

A haditörvényszék fél nyolc órakor hirdette ki az ítéletet, amelyben Koszorús Ferenc főhadnagyot szolgálati hatalommal való visszaélés bűntettében és Ghiczey főkapitány megrágalmazása miatt becsületbiztonsága elleni vétségében mondta ki bűnösnek és össz-büntetésül rangfokozatából való elbocsátás és kinttelésének elvesztése mellett két hónapi börtönbüntetésre ítélte.

Erdőss József dr. védő az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be, Pogrányi százados-ügyész és Fényes Jenő dr. Schiffmann jogi képviselője sulyobitáért felebezték.

tek abban a homoki tempóban, amit az előadó szímszék diktáltak.

A színházi iroda jelentése:

Csütörtökön A) bérletben »Gül Baba«, pénteken bérletszűnelben tisztviselő est: »A mi falunk« a Csokonai színházban.

Nagyszabású kabaré a Vig-színházban. Pünkösd vasárnapján és hétfőn 5 és 8 órakor Dömötör Ilona a Király-színház primadonnája, Fenyő Emil-Genda Dezső, Tarnay Lenci felléptek. Jegyek Springer József jegyirodájában, könyvkereskedés Piac 38.

Amerikai attrakció az Apollóban. Hogy kell férjet fogni címen egy rendkívül érdekes 6 felvonásos, amerikai történetet mutat ma be az Apolló, a főszerelő Constance Talmadge játssa. Előadások 7 és 9 órakor.

Tarzan I. és II. mindkét részét mutatja be ma az Urania. Ez a nagyobb szépségű dsungel történeti megtekintését ne mulassa el senki. Előadások 7 és 9 órakor. Jegyvétel.

SPORT.

A NSC Debrecenben. Mint tegnap megírtuk, a budapesti Nemzeti Sport Club II. osztályu, de igen jó képességű csapata pünkösdkor két napra Debrecenbe rándul. Első nap a DMTK-val, második nap a DKASE-val játszák barátságos mérkőzést.

Ma utazik a DVSC St. Pöltenbe. Sok szerencsét kívánunk a vasutasoknak, ámbar külföldi szereplésükhöz ne fűzünk sok reményt. A debreceni futball-sport ma még nem áll olyan magas nívón, hogy jó külföldi csapatokkal felvehetné a versenyt. Mindenesetre orvevendetes azért, hogy több év után a debreceni színek ismét képviselve leszenek a külföldön.

Birkózó-verseny. Pünkösd másnapján, hétfőn délután 4 órai kezdettel tartja a Debreceni Mukás Testező Egyesület nagy-

szabású házi birkozó versenyt a Margit-fürdő (Munkás Otthon) dísztermében, melyen az összes birkozó résztvesznek. A verseny után záróráig tartó nagyszabású táncmulatság lesz.

Csonka Magyarország — nem ország, Egész Magyarország — mennyország!

FUIMUS

REGÉNY 30

IRTA JUSTH ZSIGMOND

A széles lépcső alján ősz pofaszakállas, igen előkelő megjelenségű komornyik állott, mély bókokkal fogadva őket.

— Der Hochgeborene Graf ist eben aufgestanden. Hochdarselbe nimmt sein Bad.

A fiuk bölintva fejükkal, lassan felmentek a széles lépcsőn, a melynek falát a Niffor-ösök képeinek armádiája lepte el.

— Ez az utolsó divat — sugta Lőrinc Gábornak angolul — az ösök a lépcsőházakba és az előtermekbe kerülnek, nehogy az emberről azt mondhassa valaki, hogy tart reájuk valamit, de azért jó, ha minél több van... ha nincs elég, (nékünk tényleg volna, csak festve nem volt) veszünk hozzájuk egy tucatot valami ódonasztáznál, mint ahogy a Tomi tette. Egy harmada e parókás urak és hölgyeknek a Tandlmarktól kerül ide, no de mindegy. Most már megvan mindegyiknek a legenda köre s ez a fődolog!

A lépcsőházon fellépdelve a nagy terembe jutottak, amelyet a mostani grófné izlése tökéletesen modernizált. Volt ott csecebecse egy raktárra való. Bárony kis ellenzők, bronzcskák (patkók, lovak és más sport-emblém-ek), piciny, izléstelen porcellán- és majolika figurácskák, óriási virágvázák, tele makart bokrétkákkal, itt-ott egy félholdat ábrázoló tükör, aranyozott katángkórók közé szorítva. Az asztalokon bronz- és szövet-rámákban a fényképek legiója, a kanapékön, szofákön keleti szövetek, a falakon meg a jó Isten tudja mi minden...

— Ah, a civilizáció. Hát fogott? — mondta halkán Gábor, gunyosan mosolyogva.

— Bitte sehr euere Gnaden, der Hochgeborene Herr erwartet Sie — szólt a komornyik s ujra mélyen meghajtotta magát.

A fiuk követték a lakajt. Vagy tizenöt tarka »modern izlésű« termen keresztül haladva, a Tomi öltöző szobájába jutottak. Ott állott előttük Niffor Tamás gróf, ő felsége a király aranylucos vitéze, több lovagrend birtokosa, stb. stb... anya szült mezelelen. Sovány, száraz, hat láb magas testét két oldalról két inas dörgölte. Feje törülközőbe volt szorítva, bajusza két oldalt felkötve, — igazán alig nézett ki embernek, legföljebb csak egy ember árnyékának.

— Grüst Euch, wie geht's, — kérte németül s hosszú, keskeny, nedves kezét odanyújtotta a fiuknak.

— Jól volnánk hála Istennek, — felelt Gábor magyarul.

— En pár nap előtt jöttem haza véglegesen. Most már csak akkor utazom, ha kedvem tartja.

(Folyt. köv.)

Női kalapokat

3 nap alatt fest és alakít

a „Turul“, Piac-u. 32.

Rézöntést, permetező javítást,

**villanyvilágítás
berendezést**

Általában mindentelő réz,
bronz- és fémárak szakszertő
készítését jutányosan vállal

VARGA és NAGY
BATTYÁNY-U. 26.

**Legdivatosabb
keztük minden
idényre**

Schön Sándor

keztük-, kötszer- és orvosi műszer-
tárában, Piac-u. 14., Csapó-u. sarok

**Legjobban és
legolcsóbban
vásárolhat a**

Dr. Hegedűsné

Gyermek divatházában,
Simonffy-u. 2.

kész báb ruhákat és
gyermekruházati cikkeket!

Metszett vizes poharak

8 koronáért továbbá minden-
féle üvegáru leg-
olcsóbb árban.
Üvegkereskedelmi R.-T. gyári
raktára Debrecen, Tisza-
palota, Rózsa-utca 2. sz. alatt

Száraz tűzifa

ölenként, valamint aprítva és házhoz
szállítva, hófehér darabos és oltott
mész, cement, kátránypapír, cserép,
tégla beszerezhetők vagononként is
BARTHA FATELEPEN,
Ispotály-u. 3.b. Telefon 785.

ECET

kicsinybeni eladását
hatósági árak mellett

**Piac-utca
77. sz. alatt**

az udvarban megkezdtek.

Löblé H. ecetgyár

Import tűzifát és

szenet

ajánlok május és júniusi szállításra.
I-a száraz Bükkhasábra
10,000 kgr. K 12,000. — 6000 és 7200
caloriás darabos, kocka és díszszen 10,000 kgr. K 28—34,000. —
Fenti áraim Debreczen állomáson. Malmok, hivatalok, intézmények
és tisztviselők tömegrendelésnél kedvezményben részesülnek. —

A nagyérdemű közönség saját érdeke
most a nyár folyamán tűzelő a yaggal
ellátni magát, mivel a szállítási lehető-
ség biztosabb most, mint a tél folyamán.

Rendelések 5 métermázsától felfelé naponként eszközölhetők

Piac-utca 58 és Szoboszlói-ut 1.

Polyánszky Oroszt

tűzifa- és szénkereskedőnél.

Szabadalmazott
Bélyegzők

megrendelhetők kizárólag
Bethlen-u 27. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű köz-
önség tudomására adni, hogy a
Darabos-utca 54. sz. házban levő
bádigos, gáz és vízvezeték, vala-
mint csatornaberendezéssel fog-
lalkozó üzemet a mai napon a

Csapó-utca 24.

számu házba helyeztem
át. TELEFONSZÁM 324.

Kérem a nagyérdemű közönség-
get, hogy becses megbízatásai-
val továbbra is támogatni szíves-
kedjen. Teljes tisztelettel
MÁTHÉI JÁNOS

**ÜZLETI
KÖNYVEK**

minden nagyság-
ban és kivételben
kaphatók Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyom-
dai r.-t. papírkeres-
kedésében, Piac-
utca 34. szám.

Női kalapokat

mélyen leszállított
árak mellett árusít
Schimmer Mórné
Piac-utca 2. szám, Debreczen

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó
150 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20—, minden további szó K 2—
Vaslag betűkből szedett szavak kétszeresen számítanak.

VÉTEL.

Jókat
összes műveit 100 kötet-
ben megvételre keres
Acél antiquáriuma, Piac-
utca 24.

ELADÁS.

Társat keresek

2—300 ezer koronával
30%-ot jövedelmező

Import
vállalathoz.

Ajánlatokat Importa-
jeligére a kiadóhiva-
tal továbbít.

Friss
élesztő állandóan kap-
ható, vidéki kereskedők-
nek is legelőnyösebben
Rosenthalnál, Csapó-utca
19.

Gyermek- ruhákat

mérték szerint
olcsón és gyors-
san készült hozott
kelmekből fiuk-
nak is :: :: ::
dr. HEGEDŰSNÉ
Gyermek divatháza,
SIMONFFY-U. 2.

Transmissióhoz
való két felső kerék
eladó. Cim a kiadóhiva-
talban.

Abronsvas,
teljesen új, kgr.-ként 20
K-ért kapható a kiadó-
hivatalban.

Modern
fűstöltő, teljes ebédő
berendezés olcsón eladó.
Boldogfalva-utca 12.

Tiszta

**egész ives
makulatura**

(újságpapír) kapható
5 és 10 kilós
csomagokban a kiadó-
hivatalban. Piac-u. 49.

KERESLET.

Aranyat,
mindenféle ezüstöt, bról-
liantot, gyöngyöt vesz
Steiner Mihály, Hatvan-
utca 2. szám, I. emelet.

Kádársegédet
állandó alkalmazásra fel-
veszek, Pesti-utca 2. —
Ugyanott egy kapu, va-
lamint használt flaszer-
nek való négyszögletes
tégla eladó.

Keresek
megvételre egy lihót, —
kármentőt — és vastag
gámmicsövet. Hatvan-u.
31. kocsma.

Fehérneműt,
gyermekruhát, harisnya-
fejlést jutányosan ké-
szítek. Fél munká ké-
szítését és tanítását vál-
lalom. Csapó-utca 35.
udvarban jobbra.

Pénztárnoknő,
ki a könyvelésben teljes
jártassággal bír, azon-
nalra felvétetik. Nemes,
főter 39.

Jó
házból tanuló fizetéssel
felvétetik Bineth Vilmos
és Ármin, Hatvan-u. 1.

Butorozott
szobát külön bejártattal
keresek a Piac-utca kö-
zelében. Cim leadandó
Frank Sándor női divat
üzletében.

Zenészek!

Mindenféle vonós hang-
szert játszó rutinizott
zenészek felvételnek a
Pavillon-laktanyába. Je-
lentkezni lehet minden-
nap d. e. 9—12 óráig
Nóth ezredkaragnál,
Pavillon-laktanya Debre-
czen. Csak gyakorlattal
bíró zenészek jelentkez-
zenek!

Kereskedelmiből
érettégizelt szepírásu,
perfekt gép- és gyors-
írózó irodai alkalmazást
keres. Cim a kiadóban.

VEGYES.

Parti elpök,
harisnyák mélyen leszá-
llított olcsó árban kap-
hatók Weisz Ignácnál,
Piac-utca 73.

Famegmunkáló

gépekkel felsze-
relt műhely
üzemben
átadó.

Cim a kiadóban.

Kovácsok részére
használt tengelyek, kocsi
alkatrészek, különböző
vasanyagok eladók. —
Riczsz kocsigyár.

Kiadó
modern, csinosan buto-
rozott, azonnal beköltöz-
hető utcai szoba, elő-
szobából álló garcon lak-
ás. Cim a kiadóhiva-
talban.

Német
órákat adok és házhoz
is megyek. Cim a kiadó-
hivatalban.

„ELEKTRA“

elektrotechnikai vállalat.
Cégtulajdonos: Gold Sándor
Debreczen, Hatvan-u. 2. I. em.
Mindennemű villamos szerelések
és javítások azonnal legelőnyö-
sebben eszközöltnék. Külön-
böző izzólámpák raktáron.

Csathó Kálmán

összes munkái:

Pókháló, regény . . . K 60
Mikor az öregek fiatal-
ok voltak K 70
Blanche, avagy a sze-
gény rokon, regény . K 32
Juliska néni, elbesz. K 36
Ibolyka, elbeszélés . K 40
A varju a toronyórán
regény K 60
A nő titka, elbeszélés K 40
Most kél a nap, re-
gény K 60
Te csak pipáld La-
dányi, elbeszélés . K 40
Tizenöt százalék felár!!

Kaphatók Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvény-
társaság könyvkereskedésében,
Debreczen, Piac-utca 34. sz.

Felelős szerkesztő:

Dr. HEGEDŰS LORÁNT

Kiadó:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.

Könyvtárakat

és egyes műveket is
legmagasabb áron
vásárol

Aczél Henrik

modern antiquáriuma
Első Takarékpálota.

Kívánatra házhoz me-
gyek meglekinteni.